

Till Förvaltningsrätten

Skickas över
Folkhälsomyndigheten

Enbart som e-mail
info@folkhalsomyndigheten.se

Stockholm den 31 maj 2019

Överklagan

Ärende

Folkhälsomyndighetens beslut gällande fel i Miljöhälsorapporten 2017

Folkhälsomyndighetens diarienummer 03811-2018

I egenskap av ordförande för Strålskyddsstiftelsen samt ombud för föreningen Vågbrytaren och Elöverkänsligas Riksförbund överklagas Folkhälsomyndighetens beslut gällande fel i kapitel 10 om elektromagnetiska fält i Miljöhälsorapporten 2017, *Folkhälsomyndighetens diarienummer 03811-2018*.

Fullmakter bifogas.

Yrkanden

I första hand yrkas
att Förvaltningsrätten fastställer att Folkhälsomyndighetens ställningstagande utgör en handläggning som är att likställa med ett överklagansbart beslut;

I andra hand yrkar vi på att Förvaltningsrätten ålägger Folkhälsomyndigheten att ta ett beslut i ärendet som väckts av klagandena.

Därtill yrkas att
att Förvaltningsrätten ålägger Folkhälsomyndigheten att förnya handläggningen av kap. 10 i Miljöhälsorapport 2017;

att Förvaltningsrätten ålägger Folkhälsomyndigheten att vid den förnyade handläggningen av kap. 10 i Miljöhälsorapport 2017 iaktta saklighet, objektivitet och opartiskhet;

att Förvaltningsrätten ålägger Folkhälsomyndigheten att göra ett förnyat framtagande av kap 10 i Miljöhälsorapporten 2017, då myndigheten vid framtagandet av nuvarande version har brutit emot förvaltningslagens regler i 16 § om jäv, då de som för en myndighetens räkning tagit del i handläggningen och som påverkat myndighetens beslut i ärendet varit jäviga.

Det ska noteras att *Folkhälsomyndigheten* inte har lämnat någon som helst underrättelse om hur klagandena kunde överklaga myndighetens handläggning – enligt förvaltningslagens 45 §.

Rättsliga grunder

Folkhälsomyndigheten har vid sin handläggning vid framtagandet av kap. 10 i Miljöhälsorapporten 2017 om elektromagnetiska fält (dvs lågfrekventa magnetfält samt radiofrekvent/mikrovågsstrålning) brutit emot regeringsformens 1 kap 9 § och förvaltningslagens 5 § då Folkhälsomyndigheten som fullgörare av offentliga förvaltningsuppgifter i sin verksamhet inte har iakttagit saklighet och opartiskhet.

Klagandena har med tillämpning av 12 § förvaltningslagen rätt att överklaga Folkhälsomyndighetens beslut att avslå klagandenas begäran om att ärendet ska avgöras. Ärendet har inletts av klagandena och har inte avgjorts av Folkhälsomyndigheten inom sex månader, och ej heller efter en skriftlig begäran från klagandenas sida om att myndigheten ska avgöra ärendet. Folkhälsomyndigheten har inte inom fyra veckor från den dag då begäran kom in avgjort ärendet eller i ett särskilt beslut avslagit begäran.

Folkhälsomyndigheten har vid sin handläggning vid framtagandet av kap. 10 i Miljöhälsorapporten 2017 brutit emot förvaltningslagens 16 § om jäv, då de som för myndighetens räkning tagit del i handläggningen och som påverkat myndighetens beslut i ärendet varit jäviga.

Folkhälsomyndigheten har i strid med Förordning (2013:1020) med instruktion för Folkhälsomyndigheten genom framtagandet av kap. 10 i Miljöhälsorapporten 2017 inte verkat för god folkhälsa, inte följt faktorer som påverkat hälsoläget i befolkningen, inte genom kunskapsuppbyggnad och kunskapsspridning främjat hälsa och förebyggt sjukdomar och skador.

Folkhälsomyndigheten har i strid med Förordning (2013:1020) med instruktion för Folkhälsomyndigheten inte stått på vetenskaplig grund vid framtagandet av kap 10 i Miljöhälsorapporten 2017.

Folkhälsomyndigheten har vid framtagandet av kap. 10 i Miljöhälsorapporten 2017 i strid med 1 kap. 1 § Miljöbalken inte tagit hänsyn till att människors hälsa och miljön ska skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan. Det ska noteras att enligt miljöbalken 9 kap. 1 § avses med miljöfarlig verksamhet användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande.

Folkhälsomyndigheten har vid framtagandet av kap. 10 i Miljöhälsorapporten 2017 i strid med Strålskyddslagens regler om myndigheternas ansvar inte tagit hänsyn till att skydda människors hälsa och miljön mot skadlig verkan av strålning.

Omständigheter

Strålskyddsstiftelsen, Föreningen Vågbrytaren och Elöverkänsligas Riksförbund har begärt av Folkhälsomyndigheten att kapitel 10 i Folkhälsomyndighetens Miljöhälsorapport 2017 om hälsorisker med elektromagnetiska fält rättas pga allvarliga fel vilka får allvarliga konsekvenser för människor och hela samhället samt att Folkhälsomyndigheten tar ett beslut i ärendet.

Strålskyddsstiftelsen och svenska forskare inom området hälsoeffekter av elektromagnetiska fält (Hardell, Hedendahl, Carlberg, Söderqvist, Mild, Belyaev) har granskat kap. 10 i Folkhälsomyndighetens Miljöhälsorapport 2017 om elektromagnetiska fält.

Folkhälsomyndighetens Miljöhälsorapport hävdar att forskningen *"allt mer entydigt kommit fram till att det inte går att påvisa något samband mellan exponering för magnetfält och sjukdomsrisk"* samt att det skulle *"saknas vetenskapligt stöd för att exponering för radiofrekventa fält under aktuella referensvärden medför hälsorisker"*.

Både stiftelsen och forskarna konstaterar att kap. 10 därmed ger en allvarligt felaktig eller gravt missvisande bild av forskningsläget som brister i saklighet och opartiskhet som myndigheter har att iaktta enligt förvaltningslagen. Synpunkterna har kommunicerats till Folkhälsomyndigheten en första gång hösten 2017 (Strålskyddsstiftelsen) samt våren 2018 (Hardell mfl.). Denna slutsats kan dras av ett växande och omfattande vetenskapligt stöd för att hälsorisker p.g.a. elektromagnetiska fält föreligger - som rapporten påstår inte finns. De växande vetenskapliga stöden är publicerade i vetenskapliga tidskrifter och konstaterade av 247 vetenskapsmän (EMF Scientist).

Att 10 kapitlet i Miljöhälsorapport 2017 gällande det vetenskapliga kunskapsläget om hälsorisker med elektromagnetiska fält (dvs lågfrekventa magnetfält samt radiofrekvent/mikrovågsstrålning) ger felaktig information och brister i saklighet och objektivitet är synnerligen allvarligt eftersom alla som bor i Sverige utsätts för elektromagnetiska fält i ökande grad, samt det förhållande att rapporten ligger till grund för många beslut på alla nivåer i samhället gällande val av teknik samt nödvändiga åtgärder för att skydda människor mot hälsoeffekter av elektromagnetiska fält. Från kommunal nivå till regeringsnivå hänvisas det nu till rapportens slutsatser (som är felaktiga). Detta berör även beslut gällande barn och andra särskilt känsliga grupper, exempelvis elöverkänsliga.

Folkhälsomyndigheten har inte vidtagit rättelse och även ansett sig inte behöva ta ett beslut utan i stället ett "ställningstagande" med motiveringen att ställningstagandet "inte får verkningar av ett sådant kvalificerat slag att vi borde bereda ett överklagbart beslut."

Klagandena hävdar att Folkhälsomyndighetens handläggning med stöd av förvaltningslagens regler kan överklagas.

Begäran skickades den 1 oktober 2018 till Folkhälsomyndigheten med begäran om att myndigheten hade att justera kap. 10 i Folkhälsomyndighetens Miljöhälsorapport 2017 om elektromagnetiska fält då rapporten brister påtagligt i den objektivitet och saklighet som krävs av en myndighet.

Strålskyddsstiftelsen har därtill konstaterat att de båda anlitade författarna av kapitlet har intressekonflikter som medvetet eller omedvetet påverkat den som klagandena uppfattar vinklade beskrivningen. Dessa jävsförhållanden har inte redovisats för läsarna av rapporten. I vart fall finns det den särskilda omständigheten att experterna har bindningar till industrin vars produkter berörs och som har intresse i att utvärderingar förminskar hälsorisker med exponering för elektromagnetiska fält och mikrovågsstrålning från trådlös teknik som gör att deras opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

Det är en grundläggande förutsättning för Folkhälsomyndighetens verksamhet att kap. 10 författas av från industrin och ICNIRP oberoende experter p.g.a. de intressekonflikter som föreligger. Den anlitade experten Anders Ahlbom är p.g.a. sina tidigare uttalanden och sin broders mångåriga anställning på hög nivå inom Telia, enbart ur denna aspekt olämplig.

Experter, utan sådana jävsförhållanden, har att vara de som utför uppdraget.

Sex svenska experter utan finansiella bindningar till industri i form av stora forskningsanslag och till ICNIRP, har uttryckt allvarlig kritik mot de allvarliga felen i Miljöhälsorapporten 2017.

Objektivt måste de anses mer lämpliga att i enlighet med Förvaltningslagens krav på opartiskhet och saklighet utreda frågan för Folkhälsomyndigheten, särskilt som de dessutom tillhör den dominerande uppfattningen i forskarvärlden.

Det bör även understrykas att Anders Ahlbom ansågs ha intressekonflikter som gjorde honom olämplig att utreda cancerriskerna med radiofrekvent strålning för IARC:s räkning år 2011, men att däremot två av de svenska forskarna som kritiserat Miljöhälsorapporten (Lennart Hardell samt Igor Belyaev) deltog och inte hindrades att utreda frågan objektivt pga jäv enligt IARC:s bedömning.

Vi konstaterar att vid påstående från klagandenas sida IMM, Karolinska Institutet, inte bemötte kritiken som framförts av de sex svenska forskarna och läkarna, Lennart Hardell, Lena Hedendahl, Michael Carlberg, Fredrik Söderqvist, Kjell Hansson Mild och Igor Belyaev.

Av förvaltningslagens 17 § skulle dessa jäviga experter inte medverka i framtagandet av kap 10 i Miljöhälsorapporten. Frågan om jäv har utvecklats vidare i **BILAGA 1, 5 och 10**.

Folkhälsomyndigheten frångår i och med Miljöhälsorapporten sina egna riktlinjer för hur externa experter, jäv och det faktum att det finns olika ”skolor” inom området, ska hanteras.

Följande har hänt i förevarande ärende:

1. Strålskyddsstiftelsen, Vågbrytaren och Elöverkänsligas Riksförbund har pga de allvarliga felen i Miljöhälsorapportens kap. 10, den 8 oktober 2018 formellt i skrivelse till Folkhälsomyndigheten begärt att felen rättas och på det sättet enligt 19 § inlett ett ärende hos Folkhälsomyndigheten **BILAGA 2**.
2. Folkhälsomyndigheten har därpå den 26 november 2018 begärt in yttrande över vår kritik från IMM, Karolinska Institutet, där de båda författarna till kap. 10, Anders Ahlbom och Maria Feychting, är verksamma.
3. Strålskyddsstiftelsen, Vågbrytaren och Elöverkänsligas Riksförbund yttrade sig över författarnas yttrande den 6 januari 2019 till Folkhälsomyndigheten, se **BILAGA 4**.
4. IMM har yttrat sig över kritiken den 6 februari 2019
5. Folkhälsomyndigheten lämnade slutligen den 29 april 2019 följande besked mot bakgrund av ovanstående:

”- Karolinska institutets redovisning av forskningsläget är trovärdig och korrekt. Myndigheten sakenar därför anledning att vidta åtgärder anseende det beskrivna forskningsläget i kap. 10 Miljöhälsorapporten 2017.

- Det föreligger inga intressekonflikter hos de medverkande författarna och därmed har det inte påverkat deras ställningstaganden och i övrigt arbetet med redovisning av forskningsläget i kap. 10 Miljöhälsorapporten 2017.”

6. Den 7 maj 2019 begärde klagandena ett överklagningsbart beslut av Folkhälsomyndighetens ställningstagande efter denna handläggning som pågått under längre tid.
7. Den 10 maj svarar Folkhälsomyndigheten att deras ”ställningstagande inte får verkningar av ett sådant kvalificerat slag att vi borde bereda ett överklagbart beslut.”
8. Folkhälsomyndigheten har inte lämnat någon som helst besvärshänvisning

Det finns allvarliga fel i Miljöhälsorapporten som är gravt missvisande enligt sex svenska forskare verksamma på området och Strålskyddsstiftelsen som under många år följt och granskat forskningen. Detta framgår av **BILAGA 1 och 3**.

Miljöhälsorapporten hävdar att det skulle saknas vetenskapliga belägg för hälsorisker med exponering för elektromagnetiska fält (lågfrekventa magnetfält samt mikrovågsstrålning/radiofrekvent strålning från trådlös teknik), trots att dessa är visade i omfattande vetenskaplig forskning som dessutom är växande.

Miljöhälsorapporten ger en allvarligt felaktig beskrivning om vad forskningen visat om hälsoeffekter av elektromagnetiska fält dvs lågfrekventa magnetfält samt radiofrekvent/mikrovågsstrålning från trådlös teknik.

Det föreligger vetenskapligt stöd för att mikrovågsstrålning/radiofrekvent strålning som sänds ut av trådlös teknik ökar risken för cancer och en symtombild som innefattar sömnstörningar, huvudvärk, yrsel, onormal trötthet/utmattning, depression, ångest, stresskänsla, hjärtstörningar, minnes- och koncentrationsproblem.

I stort sett genomgående visar forskningen att mobilanvändare löper ökad risk för cancer samt att lågfrekventa magnetfält ökar risken Alzheimers, cancer, och ALS och det finns omfattande belägg för att elektromagnetiska fält orsakar oxidativ stress och DNA-skador i celler.

247 vetenskapsmän har i en gemensam appell (EMFscientists appeal) konstaterat följande gällande elektromagnetiska fält: ”Allt fler vetenskapliga studier påvisar biologiska effekter och ökade hälsorisker långt under gällande riktlinjer: ökad cancerrisk, ökad bildning av skadliga fria radikaler, genetiska skador, försämring av inlärning och minne, neurologiska sjukdomar samt negativa effekter på välbefinnande.”¹ Strålskyddsstiftelsen har i **BILAGA 1 och 5** utvecklat klagandens ståndpunkter.

Folkhälsomyndigheten anger på sin webbplats att ”Miljöhälsorapporten vänder sig i första hand till handläggare och beslutsfattare i kommuner, länsstyrelser och landsting, men även till myndigheter och andra verksamma inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Rapporten kan användas som ett underlag i planeringen av den kommunala tillsynen enligt miljöbalken, men också vid beslut om åtgärder och prioriteringar för att förebygga ohälsa och uppnå en jämlik hälsa, samt i arbetet med de nationella miljö kvalitetsmålen, det övergripande folkhälsomålet och de globala hållbarhetsmålen.”²

Det finns idag krav på digitalisering av i stort sett hela samhället, från förskolan, skolan, vården och på offentliga aktörer.

Felaktig information/vägledning, där riskerna med trådlös teknik inte redovisas på ett korrekt, saklig och objektivt sätt, i enlighet med de krav som förvaltningslagen ställer på alla myndigheter, ger ett felaktigt beslutsunderlag.

Att Miljöhälsorapporten innehåller allvarliga fel är synnerligen allvarligt eftersom rapporten ligger till grund för många beslut på alla nivåer i samhället. Det drabbar såväl enskilda människor som hela samhället med allvarliga konsekvenser. Det leder också till att nödvändiga åtgärder för att skydda människor mot hälsorisker till följd av mikrovågsstrålning/radiofrekvent strålning inte kommer till stånd.

Från kommunal nivå till regeringsnivå, inom skolan, förskolan, sjukvården, äldreården mm hänvisar beslutsfattare till rapportens felaktiga slutsatser. Exempel på de konsekvenser som rapporten får är:

¹ <https://emfscientist.org/>

² <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/m/miljohalsorapport-2017/>

- Felaktiga beslut fattas på alla nivåer pga felaktigt beslutsunderlag från Folkhälsomyndigheten, inklusive beslut i domstol;
- Rapporten leder till en felaktig tillämpning av miljöbalken och strålskyddslagen i olika instanser då den ger ett felaktigt beslutsunderlag;
- Stort lidande, inklusive dödsfall, pga allvarlig sjukdom som kan förebyggas med korrekt information och stora ekonomiska förluster för de enskilda som drabbas; Exempelvis har antalet fall av cancer i huvud/halsområdet ökat mycket under de senaste åren, vilket sammanfallit tidsmässigt med den ökande användningen av mobiltelefoner, **se BILAGA 5, 6, 7, 8 och 9.**
- Stora kostnader för samhället i form av kostnader för sjukvård och sjukskrivningar och förtida död som kan förebyggas med korrekt information om riskerna. Den psykiska ohälsan som ökat samtidigt med den ökande exponeringen för mikrovågsstrålningen, kostar samhället 200 miljarder varje år enligt beräkningar;
- Människor, inklusive barn, blir feldiagnostiserade inom vården och fel åtgärder vidtas för vård och rehabilitering, på många nivåer i samhället, från vården till skola och arbetsplatser;
- Stora kostnader på grund av investeringar i en icke hållbar teknik;
- Stora företagsekonomiska kostnader för sjukskrivningar och ohälsa samt försämrad produktivitet bland personalen som kan förebyggas med korrekt information;
- De många människor, inklusive barn, som utvecklat särskild känslighet och får svåra symtom vid exponering för elektromagnetiska fält förvägras skydd och hjälp med hänvisning till de felaktiga påståendena i rapporten.

Klagandena anser att det är viktigt att våra myndigheters arbete är sakligt och opartiskt i enlighet med förvaltningslagen och att vägledningen är korrekt.

Domstolen har att ställa det kravet på Folkhälsomyndigheten och på myndighetens Miljöhälsorapport 2017.

Klagandena konstaterar att Folkhälsomyndigheten hittills haft ett högt förtroende som expert- och vägledande myndighet. Alla kommuner, landsting, statliga och privata verksamheter, tillsynmyndigheter har lutat sig mot Folkhälsomyndigheten. Så även om myndigheten själv, i strid med sitt regeringsuppdrag, nu anser att deras **”ställningstagande inte får verkningar av ett sådant kvalificerat slag att vi borde bereda ett överklagbart beslut”**, så är det inte så samhället hittills sett på Folkhälsomyndighetens vägledning.

Klagandena anser att det är av yttersta vikt att de allvarliga felen i 10 kap. Miljöhälsorapport 2017 rättas till. Detta är också av betydelse för myndigheten själv och för hela det svenska rättssamhället, att Folkhälsomyndigheten följer sitt regeringsuppdrag och de lagkrav som finns att agera sakligt och opartiskt.

Vågbrytaren, Elöverkänsligas Riksförbund och Strålskyddsstiftelsen bedömer med hänvisning till ovan sagda att Folkhälsomyndighetens ”ställningstagande” utgör ett beslut och att det har påvisbar effekt.

Den 31 maj 2019

Mona Nilsson,
Ordförande Strålskyddsstiftelsen
Ombud för Föreningen Vågbrytaren och Elöverkänsligas Riksförbund.

Bilaga: Handlingar i ärende med Folkhälsomyndighetens diarienummer 03811-2018